

КЛАСИЧНІ МОВИ. ОКРЕМІ ІНДОЄВРОПЕЙСЬКІ МОВИ

УДК 811.161.2'373.611

DOI <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.2-1/37>

Філатова К. О.

ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»

ЛІНГВОКОГНІТИВНЕ ПІДГРУНТЯ УТВОРЕННЯ НОВОГРЕЦЬКИХ КОМПОЗИТІВ ІЗ КОЛЬОРОНАЙМЕНУВАННЯМИ

У статті запропоновано дослідження лінгвокогнітивних засад утворення композитів із основними кольороназвами в новогрецькій мові. З цією метою розглянуто методіку лінгвокогнітивного аналізу композитів із кольороназвами в досліджуваній мові. Процедура дослідження представлена декількома етапами, на першому з яких передбачено аналіз композитів новогрецької мови по черзі з кожною основною кольороназвою; на другому, порівняльному, етапі здійснено розгляд усіх композитів новогрецької мови зі всіма основними кольоронайменуваннями, а саме: *ασπρος*, *λευκος* / білий; *μαυρος*, *μελας*, *μελανος* / чорний; *κοκκινος*, *ερυθρος* / червоний; *πρασινος*, *χλωρος* / зелений; *κιτρινος*, *ξανθος* / жовтий; *μπλε*, *γαλαζιος*, *γαλανος* / синій, блакитний, голубий; *υκριζος*, *υκρι* / сірий; *ροζ* / рожевий.

У розвідці детально описано I етап лінгвокогнітивного аналізу композитів новогрецької мови з базовою кольороназвою та проілюстровано цей етап на прикладі композитів із кольороназвою *κοκκινος*, *ερυθρος* / червоний. Зокрема, у межах I етапу лінгвокогнітивного аналізу композитів новогрецької мови з кольороназвами виконано такі кроки: із лексикографічного джерела новогрецької мови проведено вибірку композитів із окремою кольороназвою; дані композити розподілено на дві групи: із кольором-онтологічною ознакою предмета та кольором-символьною ознакою; композити першої групи співвіднесено з відповідними предметними доменами; розглянуто композити новогрецької мови з кольороназвами, утворені шляхом прямої або переносної номінації; проаналізовано композити з переносним значенням, утворені під час метафоричної номінації; розглянуто композити, у яких колір має символічне значення; проведено кількісне опрацювання отриманих результатів.

У висновках подано результати II етапу лінгвокогнітивного аналізу композитів новогрецької мови зі всіма основними кольороназвами: *ασπρος*, *λευκος* / білий; *μαυρος*, *μελας*, *μελανος* / чорний; *κοκκινος*, *ερυθρος* / червоний; *πρασινος*, *χλωρος* / зелений; *κιτρινος*, *ξανθος* / жовтий; *μπλε*, *γαλαζιος*, *γαλανος* / синій, блакитний, голубий; *υκριζος*, *υκρι* / сірий; *ροζ* / рожевий.

Ключові слова: номінативна одиниця, базові кольороназви, лінгвокогнітивний аналіз, номінативні моделі, концептуальні домени, базисні пропозиціональні схеми, внутрішня форма композитів.

Постановка проблеми. Аналіз колоративів новогрецької мови, здійснений на основі досліджень Б. Берліна і П. Кея [17], дав підстави дослідникам [18] уважати, що новогрецька мова має 12 основних кольороназв: *άσπρο* [áspɾo] – білий, *μάυρο* [mávro] – чорний, *κόκκινο* [kóciɲo] – червоний, *πράσινο* [prásino] – зелений, *κίτρινο* [cítɾino] – жовтий, *μπλε* [blé] – синій, *γαλάζιο* [ɣalázjo] / *γαλανό* [ɣalanó] – блакитний, *καφέ* [kafé] – коричневий, *πορτοκαλί* [portokalí] – помаранчевий, *ροζ* [róz] – рожевий, *μωβ* [món] – фіолетовий та *υκρι* [grí] – сірий.

На підставі аналізу кольороназв у новогрецькій мові [16; 20] можна стверджувати про наяв-

ність синонімів практично в усіх кольороназвах новогрецької мови. Наприклад, білому відповідають *ασπρος* та *λευκος*; чорному – *μαυρος*, *μελας* та *μελανος*; червоному – *κοκκινος* та *ερυθρος*; зеленому – *πρασινος* та *χλωρός*; жовтому – *κιτρινος* та *ξανθος*; синьому – *μπλε*, *γαλανος* та *γαλαζιος*, фіолетовому – *μενεξεδενιος*, *μενεξεδης*, *μωβ*, *ιωδης*, *ιοχρουν*, сірому – *υκριζος* та *υκρι*. Тож стає цікавим, як вищезазначені кольороназви новогрецької мови беруть участь у номінативних процесах під час створення композитів? Зокрема, чи має під собою створення композитів із кольороназвами новогрецької мови лінгвокогнітивне підґрунтя?

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітні наукові дослідження, присвячені кольороназвам новогрецької мови, які виступають як окремими лексичними одиницями [19; 18; 9], так і частинами складних слів [10; 15; 14], все ж залишають простір для розгляду композитів із кольороназвами новогрецької мови, зокрема, у когнітивно-лінгвістичному напрямі.

Наше дослідження спирається на розроблення професоркою С. А. Жаботинською положення про базисні пропозиціональні схеми [5–8], а також на доробок семантики лінгвальних мереж [2].

Постановка завдання. Мета нашого дослідження полягає у встановленні лінгвокогнітивного підґрунтя творення композитів новогрецької мови з основними кольоронайменуваннями, що передбачає визначення концептуальних моделей, які лежать в основі номінативних моделей вищезазначених композитів. Мета передбачає виконання такого **завдання**: застосування методики лінгвокогнітивного аналізу композитів новогрецької мови з кольороназвами, що передбачає виконання двох етапів процедури такого аналізу, а саме: проведення аналізу композитів новогрецької мови з кожною основною кольороназвою та порівняння результатів аналізу всіх груп композитів новогрецької мови зі всіма кольороназвами.

Об'єктом дослідження є композити з кольороназвами в новогрецькій мові. **Предмет дослідження** – лінгвокогнітивне підґрунтя формування композитів із кольороназвами в новогрецькій мові.

Виклад основного матеріалу. Процедура лінгвокогнітивного дослідження кольороконцептів у номінативній структурі новогрецьких композитів подібна до процедури лінгвокогнітивного дослідження кольороконцептів у номінативній структурі англійських та українських композитів [12; 13] та має декілька етапів.

На першому етапі здійснюється аналіз композитів новогрецької мови по черзі з кожною основною кольороназвою; на другому, порівняльному, етапі здійснюється розгляд усіх композитів новогрецької мови зі всіма основними кольоронайменуваннями.

Перший етап дослідження складається з таких операцій:

1) Проводиться вибірка композитів новогрецької мови з конкретною кольороназвою з лексикографічного джерела досліджуваної мови.

2) Композити новогрецької мови з конкретною кольороназвою розподіляються на дві групи: до першої відносять композити з кольором – онтоло-

гічною ознакою предмета, до другої – композити з кольором – символною ознакою.

3) Композити новогрецької мови з кольором – онтологічною ознакою предмета – розподіляються на концептуальні домени, а саме: ЛЮДИНА, ТВАРИНА, РОСЛИНА, ПРИРОДНИЙ ОБ'ЄКТ, МІСЦЕ (ТЕРИТОРІЯ), АРТЕФАКТ, ОДЯГ та ЇЖА, відповідно до назви наділеного кольором предмета у внутрішній формі слова поряд із колоративом.

4) Композити новогрецької мови з кольороназвами, які співвідносяться із предметними доменами, мають за основу внутрішньої форми квалітативну пропозиціональну схему «ЩОСЬ (X) (базис) є КОЛІР (ознака) > КОЛІР (ознака) є ЩОСЬ (X) (базис)», яка вживається у прямих номінаціях, а також бере участь у метонімічних, метафоричних і змішаних зсувах, які спостерігаються на другому, третьому та четвертому дери-ваційних кроках. У кожному предметному домені композити новогрецької мови з колоративами розглядаються як продукт прямої або переносної номінації.

5) Окремо аналізуються композити новогрецької мови з певною кольороназвою, які формують переносне значення за метафоричної номінації. «За метафоричних зсувів враховується метафоричний потенціал домену онтологічної сутності, наділеної кольором, який залежить від обсягу її метафоричного спектра та кількості відповідних метафоричних виразів» [2–4; 11, с. 76].

6) Композити новогрецької мови з певною кольороназвою, як символною ознакою, розподіляються із зазначенням онтологічної основи, від якої сформувалося метафоричне значення, перетворене на символ.

7) Проводиться кількісний аналіз отриманих даних із різних параметрів.

На другому, порівняльному, етапі розглядаються всі композити новогрецької мови зі всіма основними кольоронайменуваннями, тобто порівнюються результати, отримані на першому етапі лінгвокогнітивного аналізу композитів із кольороназвами у новогрецькій мові. «Напрями аналізу включають: 1) установа ступеня проміантності (репрезентативності) різних базових кольорів, які фігурують у складі композитів; 2) з'ясування пріоритетності доменів онтологічних сутностей, наділених кольоровою ознакою; 3) установа числа композитів, утворених на першому, другому, третьому та четвертому кроках дери-вації за участі базисних пропозиціональних схем, які виявляють різний ступінь номінативної

активності; 4) визначення метафоричного потенціалу онтологічних доменів предметних сутностей, наділених колірними ознаками; 5) з'ясування ролі різних кольорів новогрецької мови у формуванні символічних значень, представлених у композиціях цієї мови» [12, с. 148; 13, с. 184].

I етап лінгвокогнітивного аналізу композитів новогрецької мови з кольороназвою *κόκκινος, ερυθρός* / червоний. Вищевикладена методика лінгвокогнітивного аналізу композитів новогрецької мови з кольоронайменуванням *κόκκινος, ερυθρός* / червоний апробована [11, с. 164–167] та проілюстрована нижче:

1) Проаналізовано 25 композитів новогрецької мови із прикметниковою основою *κόκκινος, ερυθρός*, або 14,3 % від загального числа композитів із кольороназвами в новогрецькій мові. 22 композити є іменниками, 3 – прикметниками.

2) Онтологічна ознака предмета позначена 22 одиницями (88 %), символічна ознака кольору – 3 одиницями (12 %). Онтологічними ознаками предмета, позначеними прикметниковою основою *κόκκινος*, виступають: «який має колір крові, зрілого томату», «стиглий, зрілий», «червоний, колір крові, колір пристрасті», «колір відображення яскравих вогнів у дорожньому русі, який забороняє проходження фігур або пішоходів», «(в рулетці) один з двох кольорів, на які у грі роблять ставки на все – і виграють», «те, що робиться з помідорів та має їхній колір» [1, с. 914; 2, с. 446]¹; онтологічною ознакою предмета, позначеною прикметниковою основою *ερυθρός*, виступає «червоний» [1, с. 674].

3) Поняття про предмети, наділені цими ознаками, конституують шість концептуальних ознакових доменів, які, зважаючи на номінативну щільність відповідних композитів, мають такий ступінь номінативної промінантності:

– **центральні** – **АРТЕФАКТ** [Артефакт: 9]: 9 – 36 %; **ЛЮДИНА** [Частина тіла: 6]: 6 – 24 %;

– **периферія-1** – **ПРИРОДНИЙ ОБ'ЄКТ** [Природний об'єкт: 3]: 3 – 12 %; **ТВАРИНА** [Тварина: 1; Частина тіла: 1]: 2 – 8 %; **РОСЛИНА** [Частина рослини: 1]: 1 – 4 %; **ОДЯГ** [Частина одягу: 1]: 1 – 4 %.

4) Основою внутрішньої форми композитів, співвіднесених із зазначеними предметними доменами, є квалітативні пропозиціональні схеми «**ΚΑΠΟΙΟΥ/ΚΑΤΙ (X) είναι ΚΟΚΚΙΝΟΣ**», «**ΚΑΠΟΙΟΥ/ΚΑΤΙ (X) είναι ΕΡΥΘΡΟΣ**», вживані

¹ Номер один відповідає словнику ΛΝΕΓ, номер два – словнику ΗΡС. Після двокрапки надано номер сторінки.

у прямих номінаціях і їхніх подальших номінативних зсувах.

Прямі номінації виду *κόκκινος / ερυθρός X* (10 одиниць – 40 %) утворюються на першому кроці деривації. Наприклад, **Артефакт:** *κόκκινο πανί* (1: 914) – ім. червона тканина, яка драгує бика під час кориди; *Ερυθρά Ημισέληνος* (1: 674) – ім. Червоний Півмісяць як емблема організації; **Частина тіла людини:** *ερυθροκύτταρο* (1: 674) – ім. еритроцит, червоні клітини крові; **Природний об'єкт:** *κόκκινος πλανήτης* (1: 914) – ім. червона планета – планета Марс; *Ερυθρά Θάλασσα* (1: 674) – ім. Червоне море; **Тварина:** *κόκκινόψαρο* (1: 914) – ім. окунь, велика істівна риба північної частини Атлантичного океану червоного кольору з шипами на голові; **Частина рослини:** *κόκκινουρούλι* (1: 914) – ім. буряк (*ρούλι* – качан, *кольрабі*).

Прямі позначення виду *κόκκινος / ερυθρός X* беруть участь у номінативних зсувах (60 %): метонімічних / МТН (11–44 %), метафоричних / МТР (4–16 %). Метонімічні номінативні зсуви відбуваються на підставі базисних пропозиціональних схем: партитивності (10 вживань), каузації (1 вживання), власності (1 вживання). Метафоричні номінативні зсуви відбуваються на підставі пропозиціональної схеми подібності / метафори (4 вживання). Зазначені схеми застосовуються у творенні композитів на другому та третьому кроках деривації (14 та 1 одиниць відповідно). Наприклад:

– Партитивність: другий крок деривації – **МТН 1. Така ЧАСТИНА ТІЛА ЛЮДИНИ** → **2. Партитивність (Частина > Ціле):** *κόκκινουτρίχης* (1: 914) – *прикм.* рудоволосий, рудий, хто має руде волосся; *ερυθροδερμος* (1: 674) – ім. червоношкірий; третій крок деривації – **МТН 1. Такий АРТЕФАКТ / Частина-1** → **2. Партитивність (Частина-1 > Ціле)** → **3. Партитивність (Ціле > Частина-2):** *ερυθροσταυρίτης* (1: 674) – ім. член організації Червоного Хреста.

– Каузація: другий крок деривації – **МТН 1. Такий АРТЕФАКТ / Засіб** → **2. Каузація (Засіб > Каузатор):** *ερυθρογραφος* (1: 674) – ім. писар, який, використовуючи червоні чорнила, прикрашає початкову літеру тексту декоративним візерунком.

– Власність: другий крок деривації – **МТН 1. Така ЧАСТИНА ОДЯГУ / Власність** → **2. Власність (Власність > Власник):** *Κόκκινοςκουφίτσα* – Червона Шапочка (1: 914) – ім. для дівчини, яка одягнена в червоний колір.

– Подібність / метафора: другий крок деривації – **МТР 1. Такий АРТЕФАКТ** → **2. ПРИ-**

ЧИНА АГРЕСІЇ: *κόκκινο πανί* (1: 914) – *ім.* те, що викликає сильну реакцію (гнів, агресію); те, що драгує.

– У метафоричній номінації назва предметної сутності виду *κόκκινος X*, яка належить до предметного домену АРТЕФАКТ, є метафоричним корелятом, що формує одночленний метафоричний спектр:

– АРТЕФАКТ → референт: ПРИЧИНА АГРЕСІЇ (1).

Відповідно, метафоричний потенціал має поняття зі складу корелятивного домену АРТЕФАКТ (одна мовна одиниця, одночленний метафоричний спектр). Референтний домен ПРИЧИНА АГРЕСІЇ представлений одним прикладом.

Символьною ознакою червоного кольору, наявною в новогрецьких композитах, є «революційний». Це значення утворене шляхом метафоричного зсуву від квалітативної онтологічної характеристики «кольору крові», яка є корелятом метафор:

– **1. X: кольору крові** → **2. Y: РЕВОЛЮЦІЙНИЙ** [3]: *Κόκκινος Στρατός* (1: 914) – *ім.* Червона Армія – радянська армія, створена після Жовтневої Революції; *Ερυθρός Στρατός* (1: 674) – *ім.* Червона Армія (*букв.*); *ερυθροφρουρός* (1: 674) – *ім.* член молодіжної комуністичної організації в Китаї (*φρουρός* – караульний, конвоїр).

Отже, червоний колір у складі трьох новогрецьких композитів має одне символічне значення, утворене від однієї квалітативної онтологічної характеристики.

На основі описаного вище I етапу процедури лінгвокогнітивного аналізу композитів новогрецької мови з кольороназвою *κόκκινος, ερυθρός* / червоний нами було проаналізовано композити новогрецької мови з кожною базовою кольороназвою: *ασπρος, λευκος* / білий; *μαυρος, μελας, μελανος* / чорний; *πρασιнос, χλωρος* / зелений; *κιτρινος, ξανθος* / жовтий; *μπλε, γαλαζιος, γαλανος* / синій, блакитний, голубий; *γκριζος, γκρι* / сірий; *ροζ* / рожевий [11, с. 155–177].

Результати II етапу лінгвокогнітивного аналізу композитів новогрецької мови з кольороназвами [11, с. 177–179] викладено також у висновках статті.

Висновки і пропозиції. Аналізовані 175 композитів новогрецької мови мають ад'єктивні елементи: *ασπρος, λευκος* / білий (51 – 29,1 %); *μαυρος, μελας, μελανος* / чорний (53 – 30,3 %); *κόκκινος, ερυθρος* / червоний (25 – 14,3 %); *πρασιнос, χλωρος* / зелений / (16 – 9,1 %); *κιτρινος,*

ξανθος / жовтий (19 – 10,9 %); *μπλε, γαλαζιος, γαλανος* / синій, блакитний, голубий (5 – 2,9 %); *γκριζος, γκρι* / сірий (5 – 2,9 %); *ροζ* / рожевий (1 – 0,5 %). Найбільшу кількість у дослідженому корпусі даних мають композити новогрецької мови з ад'єктивним елементом *μαυρος, μελας, μελανος* (чорний). 148 композитів є іменниками, 24 – прикметниками і 3 – дієсловами. 207 одиниць (81,7 %) позначають онтологічну ознаку предмета, 32 одиниці (18,3 %) – символічну ознаку кольору.

Онтологічні ознаки предмета позначаються основами: *ασπρος, λευκος* (білий); *μαυρος, μελας, μελανος* (чорний); *κόκκινος, ερυθρος* (червоний); *πρασιнос, χλωρος* (зелений); *κιτρινος, ξανθος* (жовтий); *μπλε, γαλαζιος, γαλανος* (синій, блакитний, голубий); *γκριζος, γκρι* (сірий). Прикметникова основа *ροζ* (рожевий) у складі композитів новогрецької мови позначає лише символічну ознаку кольору. Поняття про предмети, наділені онтологічними ознаками, конституують вісім концептуальних ознакових доменів, які, зважаючи на номінативну щільність відповідних композитів, мають такий ступінь номінативної промінантності:

– центральні – **ЛЮДИНА:** 49 – 28 %; **АРТЕФАКТ:** 29 – 16,6 %;

– периферія-1 – **ПРИРОДНИЙ ОБ'ЄКТ:** 20 – 11,4 %; **ОДЯГ:** 18 – 10,3 %; **ТВАРИНА:** 11 – 6,3 %;

– периферія-2 – **ЇЖА:** 8 – 4,6 %; **РОСЛИНА:** 7 – 4 %; **МІСЦЕ, ТЕРИТОРІЯ:** 1 – 0,5 %.

Основою внутрішньої форми композитів, співвіднесених із зазначеними предметними доменами, є квалітативна пропозиціональна схема «ЩОСЬ (X) є ТАКЕ-колір», вживана в прямих номінаціях і їхніх подальших номінативних зсувах.

Прямі номінації виду *ασπρος X, λευκος X; μαυρος X, μελας X, μελανος X; κόκκινος X, ερυθρος X; πρασιнос X, χλωρος X; κιτρινος X, ξανθος X; μπλε X, γαλαζιος X, γαλανος X* (63 одиниці – 36 %) утворюються на першому кроці деривації.

Прямі позначення беруть участь у номінативних зсувах: метонімічних / МТН (69 – 39,4 %), метафоричних / МТР (41 – 23,4 %), метонімічних + метафоричних / МТН + МТР (2 – 1,2 %). Метонімічні номінативні зсуви відбуваються на підставі базисних пропозиціональних схем: паритивності (42 вживання), власності (13 вживань), каузації (10 вживань), інклюзивності (5 вживань), контактної дії (3 вживання), локативності (2 вживання). Метафоричні номінативні зсуви відбуваються на підставі пропозиціональної схеми подібності / метафори (43 вживання). Зазначені схеми

застосовуються у творенні композитів на другому та третьому кроках деривації (106 та 6 одиниць відповідно).

У метафоричних номінаціях назви предметних сутностей виду *ασπρος X, λευκος X; μαυρος X, μελας X, μελανος X; κοκκινος X, ερυθρος X; πρασινος X, χλωρος X; κιτρινος X, ξανθος X*, які належать до різних предметних доменів, є метафоричними корелятами, що формують такі метафоричні спектри концептуальних референтів:

– АРТЕФАКТ (3) → референти: ЛЮДИНА (1), ПРИЧИНА АГРЕСІЇ (1), СОЦІАЛЬНА ПОДІЯ (1);

– ТВАРИНА (3) → референти: НІСЕНІТНИЦЯ (1), ЛЮДИНА (2);

– ЛЮДИНА (1) → референт: ПРИРОДНИЙ ОБ'ЄКТ (1);

– ПРИРОДНИЙ ОБ'ЄКТ (1) → референт: ФІНАНСОВИЙ СТАН (1);

– ОДЯГ (1) → референт: ТВАРИНА (1).

Отже, більший метафоричний потенціал мають поняття зі складу корелятивного домену АРТЕФАКТ (три мовні одиниці, тричленний метафоричний спектр). Серед референтних доменів більший ступінь метафоризації має домен ЛЮДИНА, представлений трьома прикладами.

Символьні ознаки чорного (12 одиниць), білого (9 одиниць), сірого (4 одиниці), червоного (3 одиниці), жовтого (3 одиниці) та рожевого (1 одиниця) кольорів, наявні в новогрецьких компози-

тах, утворюються шляхом метафоричного зсуву від квалітативних онтологічних характеристик, які стають корелятами метафор.

У складі проаналізованих новогрецьких композитів із колоративом найбільшу кількість символічних значень (6) утворює білий колір. Чорний колір утворює 4, сірий колір – 3 символічні значення, жовтий колір – 2 символічні значення. Червоний і рожевий кольори утворюють по одному символічному значенню кожний. Зелений і синій, блакитний, голубий кольори в досліджених новогрецьких композитах символічних значень не утворюють.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі вбачаються у можливості застосування вищевикладеної методики лінгвокогнітивного аналізу композитів новогрецької мови, які мають у своєму складі колоративний компонент, і під час аналізу номінативних одиниць складної структури з кольоронайменуваннями на матеріалі різних мов. Зокрема, проведене дослідження уможливить здійснення порівняльного аналізу лінгвокогнітивних засад утворення композитів із основними кольороназвами у різних досліджуваних мовах, що дасть змогу виявити універсальні та ідіоетнічні особливості в «колірних» концептуальних картинах світу носіїв цих мов, а також спільні та відмінні ознаки у номінативних процесах, які зумовили появу таких композитів на різних кроках концептуальної та формальної деривації.

Список літератури:

1. Бровченко И. В. Концептуальная метафора в клише англоязычного научного текста : дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.04 «Германские языки». Черкасы, 2011. 368 с.
2. Жаботинская С. А. Генеративизм, когнитивизм и семантика лингвальных сетей. *Doctrina multiplex, veritas una. Учень багато, істина одна: зб. праць до ювілею Ізабелли Рафаїлівни Буніятової*. Київ : Київський університет ім. Б. Грінченка, 2018. С. 9–141.
3. Жаботинская С. А. Концептуальная метафора: конгруэнтное и неконгруэнтное картирование во множественных данных. *Функциональная лингвистика* : сб. науч. работ / ред. А. Н. Рудяков. Симферополь : Крымский респ. ин-т последипломного пед. образования, 2013. № 5. С. 104–106.
4. Жаботинская С. А. Концептуальная метафора: процедура анализа для множественных данных. *Актуальні проблеми металінгвістики* : мат-ли VII Міжнар. наук. конф. Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, м. Черкаси, 28–29 квітня 2011 р. Черкаси : Ант, 2011. С. 3–6.
5. Жаботинская С. А. Лингвокогнитивный подход к анализу номинативных процессов. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. 2010. Вип. 928. С. 6–20.
6. Жаботинская С. А. Модели репрезентации знаний в контексте различных школ когнитивной лингвистики: интегративный подход. *Когнитивные исследования языка. Типы знаний и проблемы их классификации* : сб. науч. трудов / ред. Е. С. Кубрякова, Н. Н. Болдырев. Москва; Тамбов : Издательский дом ТГУ им. Г. Р. Державина, 2008. Вып. III. С. 61–74.
7. Жаботинская С. А. Ономазиологические модели и событийные схемы. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. 2009. № 837. С. 3–14.
8. Жаботинская С. А. Принципы лингвокогнитивного анализа и феномен полисемии. *Проблеми загального, германського та слов'янського мовознавства. До 70-річчя професора В. В. Левицького* : зб. наук. пр. Чернівці : Книги ХХІ, 2008. С. 357–368.
9. Леушина Л. Т., Ёркина А. Б. Адъективные *υ*-основы в современном греческом языке. *Язык и культура*. 2008. С. 19–24.

10. Філатова К. О. Зіставний ономазіологічний аналіз колоративної композити на матеріалі англійської, української та новогрецької мов. *Нова філологія* : зб. наук. пр. Запорізького національного ун-ту. 2012. Вип. 51. С. 221–224.
11. Філатова К. О. Кольороконцепти в номінативних моделях англійських, українських і новогрецьких композитів: лінгвокогнітивний аспект : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15 – «Загальне мовознавство». Київ, 2018. 356 с.
12. Філатова К. О. Кольороконцепти в номінативних моделях англійських композитів: лінгвокогнітивний аналіз. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного ун-ту ім. Івана Франка. Серія : Філологічні науки (мовознавство)* : зб. наук. праць. 2018. № 10. С. 145–149.
13. Філатова К. О. Лінгвокогнітивний аналіз композитів із кольороназвами в українській мові. *Науковий журнал ДВНЗ «Ужгородський національний університет» «Закарпатські філологічні студії»*. Серія : Філологічні науки : зб. наук. пр. 2019. Вип. 12. С. 180–186.
14. Філатова К. О. Методика порівняльно-типологічного аналізу колоративних композитів на матеріалі англійської, української та новогрецької мов. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного ун-ту ім. Михайла Коцюбинського. Серія : Філологія (мовознавство)* : зб. наук. пр. / ред. Н. Л. Іванницька. 2015. Вип. 21. С. 396–399.
15. Філатова К. О. Ономазіологічний аналіз колоративної композити на матеріалі англійської, української та новогрецької мов. *Наукові записки Луганського національного ун-ту ім. Т. Шевченка. Серія : Філологічні науки. Дискурсологія: мова, культура, суспільство* : зб. наук. пр. 2013. № 2 (38). С. 115–124.
16. Хориков И. П., Малев М. Г. Новогреческо-русский словарь / под. ред. П. Пердикиса, Т. Пападопулоса. Москва : Русский язык, 1980. 856 с.
17. Berlin B., Kay P. Basic colour terms: their universality and evolution. Berkeley : Reed, 1969. 178 p.
18. Basic colour terms in Modern Greek. Twelve terms including two blues / Anna Androulaki, Natalia Gómez-Pestaña, Christos Mitsakis, Julio Lillo Jover, Kenneth Coventry and Ian Davies // *Journal of Greek Linguistics*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. 2006. № 7. P. 3–47.
19. Maxwell-Stuart P. G. Studies in Greek Color Terminology. Leiden : E. J. Brill, 1981. Vol. 1. 254 p.
20. Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας / Γ. Μπαμπινιώτης. Αθήνα : ΕΠΕ «Κέντρο Λεξικολογίας», 1998. 2064 σ.

Джерела ілюстративного матеріалу:

1. ΛΝΕΓ – Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας / Γ. Μπαμπινιώτης. Αθήνα : ΕΠΕ «Κέντρο Λεξικολογίας», 1998. 2064 σ.
2. НРС – Хориков И. П., Малев М. Г. Новогреческо-русский словарь / под. ред. П. Пердикиса, Т. Пападопулоса. Москва : Русский язык, 1980. 856 с.

Filatova K. O. COGNITIVE LINGUISTIC FOUNDATIONS FOR COINING MODERN GREEK COMPOUNDS WITH COLOR-TERMS

The article offers a research of cognitive linguistic foundations for coining Modern Greek compounds with color-terms. The paper presents the methodology of cognitive linguistic analysis of Modern Greek compounds with color-terms. The aforementioned analysis has two stages: the first one provides the analysis of Modern Greek compounds with each basic color-term in turn; the second one, comparative, performs the study of Modern Greek compounds with all basic color-terms, namely, ασπρος, λευκος / white; μαυρος, μελας, μελανος / black; κοκκινος, ερυθρος / red; πρασινος, χλωρος / green; κιτρινος, ξανθος / yellow; μπλε, γαλαζιος, γαλανος / blue; γκριζος, γκρι / grey; ροζ / pink.

The study particularly describes the first stage of cognitive linguistic analysis of Modern Greek compounds with basic color-term and illustrates it by cognitive linguistic analysis of Modern Greek compounds with κοκκινος / ερυθρος color-term. In particular, the paper describes the steps to be taken within the first stage of cognitive linguistic analysis of Modern Greek compounds with basic color-term, such as: a sample of Modern Greek compounds with basic color-term from Greek dictionaries; a distribution of Modern Greek compounds with color-term into two groups: first one with color-term as ontological property of objects and second one with color-term associated with symbolic property; a sort of first group compounds with ontological domains; an analysis of Modern Greek compounds with basic color-term coined by direct and figurative nomination; an analysis of Modern Greek compounds with basic color-term formed indirect meaning by metaphoric nomination; a study of Modern Greek compounds with color-term having symbolic meaning; an analysis of data obtained.

The article also resumes the results of the second stage of cognitive linguistic analysis of Modern Greek compounds with basic color-terms: ασπρος, λευκος / white; μαυρος, μελας, μελανος / black; κοκκινος, ερυθρος / red; πρασινος, χλωρος / green; κιτρινος, ξανθος / yellow; μπλε, γαλαζιος, γαλανος / blue; γκριζος, γκρι / grey; ροζ / pink.

Key words: *nominative unit, basic color-terms, cognitive linguistic analysis, nominative models, conceptual domains, basic propositional schemas, inner form of a compound.*